

Received / Makale Geliş Tarihi 24.09.2023
Published / Yayınlanma Tarihi 30.11.2023
Volume / Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(101), 3033-3050

Research Article /Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.10253504

Doç. Dr. Demet Şefika Mangır

<https://orcid.org/0000-0002-2542-8551>

Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/Konya / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/045hgzm75>

Furkan Batuhan Uç

<https://orcid.org/0000-0001-5878-4117>

Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/Konya / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/045hgzm75>

Rus Dış Politikasında Arktik Bölgesinin Yeri

The Role of the Arctic Region in Russian Foreign Policy

ÖZET

Rus dış politikasının, Arktik bölgesindeki amacı, stratejisi, bölgedeki rakipleri ve kullandığı araçlar ile kurulan ilişkilerin incelendiği makalede ilk olarak Rus Arktik Politikası genel hatlarıyla ifade edilmeye ve Rusya'nın bölgedeki amacı açıklanmaya çalışılmıştır. Sonrasında, bu amaca uygun olarak gerçekleştirilen Yamal LNG gibi hamleler incelenmiş ve bölgede ABD'nin çıkarları ve Çin ile Rusya arasındaki ilişkinin boyutu ve bölgedeki turizm imkanları da değerlendirilmiştir. Ayrıca makalede, Kremlin'in bölgede yaşadığı ve yaşayabileceği zorluklar ve gelecekte yaşanabilecek olasılıklara dair öngörülerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Çin, ABD, Arktik Bölgesi, LNG.

ABSTRACT

In this article, the aim of Russian foreign policy in the Arctic region, its strategy, competitors in the region, and the means to establish relationships have been examined. Firstly, the Russian Arctic Policy is outlined, and Russia's purpose in the region is explained. Subsequently, moves such as Yamal LNG that align with this purpose have been analyzed. The interest and power of the United States as a competitor in the region have been investigated. In this context, the dimension of the relationship between China and Russia has been examined. Following that, the potential for tourism in the region has been explained. Finally, the challenges that the Kremlin has faced and may face in the region, and predictions about what could happen in the future, are presented in the conclusion section.

Keywords: Russia, China, USA, Arctic Region, LNG.

1. GİRİŞ

Napoleon Bonaparte'nin "Her devlet kendi coğrafyasının siyasetini yapar" (Defay, 2005: 13) ifadesi, egemenlik ilkesini ve uluslararası ilişkilerde devletlerin bağımsızlığını vurgulayan yaygın bir ifade olarak kullanılmaktadır. İfadenin anlam kazanabilmesi için, devletlerin kendi coğrafyalarının, bir yandan devletlerin belli bir dönemde gerçekleştirdiği kendi tasarımı, öte yandan da bu dönemde yararlandığı insani ve ekonomik araçlarının olması gerekmektedir. Aksi takdirde, bu ifadeden siyaseti belirleyen temel unsurun coğrafya olduğu anlamı çıkarılabilir ki bu, jeopolitik bir tuzağa düşmek olacaktır.

Kuzey Kutbu, ekonomi, petrol, topraklar ve siyasetin, özellikle de Rusya'nın Kuzey Kutbu bölgesindeki yeniden iddiasının hikayesidir (Roston & Migliozi, 2017). Küresel ısınma, bölgenin barışçıl konumunu değiştirirken; iklim değişikliği, yeni jeopolitik rekabetin habercisi durumundadır. Kuzey Kutbu'ndaki benzeri görülmemiş değişim, Rusya'nın toprak iddialarına karşı koymak ve özgür ve açık bir Kuzey Kutbu'nu sürdürmek için müttefikleriyle işbirliği yapan ABD de dahil olmak üzere diğer büyük rakipleri karşısında zorlu bir jeopolitik rekabete yol açmaktadır (Weltz, 2019).

Rus Arktik stratejisi, ekonomisini yükseltmek için kullanılmayan enerji rezervlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu, Rusya ekonomisini güçlendiren, deniz yollarını kısaltan ve Rusya'nın bölgede baskın bir güç olmasına yardımcı olan birbiriyle ilişkili Yamal LNG (sıvılaştırılmış doğal gaz) ve Kuzey Denizi Rotası (NSR) projelerini içermektedir (Soroka, 2016: 359-389). Bunun yanı sıra, Rusya'nın Kuzey Denizi Rotası'nı küresel bir nakliye arteri olarak geliştirme ve kullanma girişimleri, Kremlin'in jeopolitik hesabında Kuzey Kutbu'nun değerini arttırmaktadır. Ayrıca Rusya, ABD'yi bu bölgede jeopolitik bir rakip

olarak görmektedir. Bu nedenle Moskova, petrol ve gaz terminallerine yönelik tehditlere karşı koymak ve bir deniz gücü olarak konumunu güçlendirmek için Sovyet dönemi üslerini elden geçirmektedir (Kluge & Paul, 2020). Rusya'nın azalan enerji varlıkları ve dış politika aracı olarak bir enerji süper gücü statüsü, bölgedeki kullanılmayan enerji rezervleri üzerindeki hakimiyetini sürdürmek istemesinin nedenlerindedir. Bu nedenle, ekonomi ve jeopolitik etkileşim, bölgeyi büyük güçler arasında yenilenmekte olan bir jeopolitik rekabet için sıcak bir noktaya dönüştürmektedir.

ABD, Soğuk Savaş'tan sonra Arktik bölgesinde en az aktif olan ülke olmuştur. Bununla birlikte, bölgede artan Rus ve Çin varlığında önemli stratejik çıkarlara sahiptir. Washington'un yaklaşımı, muhtemelen Rusya'nın NSR ve Kuzey Kutbu'nun militarizasyonu konusundaki iddialarını caydırmaya yöneliktir. ABD'nin bölgedeki inaktifliğinin bozulması 2015 sonbaharında, Başkan Obama'nın görevdeki başkanlar arasında Alaska'ya giden ilk kişi olmasıyla başlamıştır. Bu gezide Obama, ABD'nin daha fazla buz kırıcı üretmesi gerektiğini savunmuştur (Marshall, 2021: 272). Ancak bu cümleler, 2019 yılına kadar söylemden öteye geçememiştir. 2019 yılında ABD, buzkıran filosundaki Rus üstünlüğüne karşı koymak için aktif olarak buzkıran gemileri inşa etmektedir (Navy Times, 2019). Ayrıca, ABD'nin bölgesel NATO müttefikleriyle -örneğin Norveç ile- işbirliği, bölgede artan Çin-Rus işbirliğine karşı güvenlik dengesi kurmayı hedeflemektedir.

Kuzey Kutbu'nun jeopolitik manzarasındaki değişim, Rus hakimiyetine çeşitli zorluklar getirmeye başlamıştır. Bu zorluklar muhtemelen Rusya'nın ekonomik ve jeopolitik emellerine karşı engeller yaratacaktır. Dolayısıyla değişen dinamikler, Rusya'nın, ABD ve müttefikleri konusunda kapsamlı bir yaklaşım sergilemesini gerektirmektedir. Benzer şekilde, Rusya, Çin-Rusya işbirliğini, ABD ile ortak düşmanlığında ihtiyatlı bir şekilde kullanmalı ve yasal tutarsızlıkları çözerek Çin işbirliğini dengelemelidir. Dolayısıyla tutarlı bir yaklaşım, Rusya'nın daha geniş ekonomik ve jeopolitik hedeflerini gerçekleştirmesini sağlayacaktır.

Bölgede büyüyen Rus faaliyetleri, daha geniş jeopolitik ve ekonomik hedeflerle birbirine bağlanmaktadır. Bu nedenle, Rusya'nın siyaset ve ekonomi arasındaki etkileşimini anlamak için bu makale dört bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde, Rusya'nın Arktik politikasındaki değişen dinamiklerin derinlemesine bir analizi yapılmaktadır. Ayrıca Rusya'nın, Yamal LNG, NSR'nin açılması ve Kuzey Filosunun yeniden canlandırılması gibi politik eylemlerini de analiz çerçevesinde bulundurmaktadır. İkinci bölümde, Kuzey Kutbu'ndaki Rus ve Çin varlığıyla ilgili olarak ABD'nin jeopolitik bir rakip olarak rolünü analiz edilecektir. Üçüncü bölümde, Arktik bölgesindeki Çin-Rus işbirliğini analiz edilecektir. Dördüncü bölümde ise Arktik bölgesinde turizmin imkanı üzerine duracaktır. Son bölüm, zorlukları ve ileriye dönük yolu tartışarak makaleyi sonlandırmayı amaçlamaktadır.

2. RUS ARKTİK POLİTİKASI

Kuzey Kutbu, Rusya'nın uluslararası gündeminde önem kazandı. Bölgedeki kaynak rekabeti, yakın gelecekte kolayca bir çatışma kaynağı olabilir. Rus faaliyetlerindeki artış, Kuzey Filosunun yeniden canlanmasında, Yamal ve Shtokman dahil olmak üzere yeni petrol ve gaz terminallerinin geliştirilmesinde ve BM Kıta Sahaneliğinin Sınırları Komisyonu'ndan onay alınarak Rus münhasır ekonomik bölgelerindeki genişlemelerde açıkça görülebilmektedir (Trenin & Baev, 2010: 7-10).

Kuzey Kutbu'nun sürekli ısınması, ulusal güvenlik unsurlarıyla birleştiğinde ve Rusya'nın Batı ile özellikle Ukrayna krizinden sonra bozulan ilişkileri, Rusya'yı alternatif seçenekler aramaya zorlamıştır. Bu arada, Hint-Pasifik'in artan önemi, "Doğu'ya dönüş" fikrinin önceliğini belirten Rus politika belgelerine yansımıştır (Klimenko, 2014: 1-2). Rusya Arktik stratejisinin bu itici güçleri, Rusya Federasyonu'nun ana hedeflerini, birincil hedeflerini ve stratejik politikalarını belirlemektedir. Ayrıca, sosyal ve ekonomik kalkınmanın stratejik planlaması ve Rusya'nın ulusal güvenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasına ilişkin önlemleri doğrulamaktadır. Rusya Federasyonu'nun Arktik bölgesi Saha Cumhuriyeti, Arkhangelsk ve Murmansk bölgelerini kapsar. Ayrıca Krasnoyarsk bölgesi, Nenets, Yamal-Nenets ve Chukchi bölgeleri de Rusya'nın uluslararası hukuk perspektifinde özerk hak ve yargı yetkilerini savunduğu alanlardır (Rossiyskaya Gazeta, 2009).

Moskova'nın 2020 Kuzey Kutbu stratejisi olarak benimsediği politika duruşu, Kuzey Kutbu'nun ülkenin sosyoekonomik ihtiyaçlarını karşılamak için stratejik bir kaynak üssü olarak kullanılmasını içeriyor. Ayrıca NSR'yi Kuzey Kutbu'ndaki Rusya için ulusal bir ulaşım yolu olarak kullanmaya odaklanıyor. Rusya Federasyonu'nun stratejik öncelikleri, enerji ihtiyacını karşılamak için kaynak üs bölgesinin genişletilmesinde görülebilir (Rossiyskaya Gazeta, 2009). Kuzey Kutbu'nun Rusya'nın GSYİH'sinin yüzde 10'unu ve ihracatının yüzde 20'sini oluşturması şaşırtıcı değildir. Bu nedenle bölgenin, Kremlin'in stratejik

tasarımlarında çok önemli olduğu ve Rus hükümetinin askeri ve güvenlikle uğraşırken, ordu ve diğer askeri oluşumlar da dahil olmak üzere kendisi lehine bir operasyon rejimini tercih etmekteydi. Bu nedenle, Kuzey Filosunun konuşlandırılması, Rusya'nın NSR'yi koruma niyetini göstermektedir. Bu arada, 2035'teki politika duruşu, Kremlin'in Rusya'nın deniz gücünün önemini göstermek için Grönland, İzlanda ve Birleşik Krallık'taki donanma geçiş noktalarına erişme dürtüsünü göstermektedir. Bu nedenle, NSR'nin açılması ve Kuzey Filosunun canlanması, Rusya'yı bölgede bir kıtadan deniz gücüne dönüştürmektedir.

2020 ve 2035 politika duruşlarındaki paralellikler, Rusya'nın Kuzey Kutbu'nu stratejik bir kaynak üssü olarak adlandırma konusundaki ulusal çıkarlarında mevcuttur. Moskova, 85,1 trilyon metreküp doğal gaz ve 17,3 milyar mt ham petrol ve kondensat petrol dahil olmak üzere enerji rezervlerini geliştirme fırsatından yararlanmayı hedefliyor. Ayrıca Kuzey Kutbu'nun ham ve kondensat petrol üretimindeki rolünü 2024'te yüzde 20'ye, 2030'da yüzde 23'e ve nihayetinde 2035'te yüzde 26'ya çıkarmayı planlıyor. Bununla birlikte, bu ekonomik kazanımlar büyük ölçüde NSR'nin başarılı bir şekilde işlemesine bağlıdır (Griffin, 2020).

NSR'yi küresel bir nakliye rotası olarak geliştirmeye yönelik stratejik plan, Kremlin'in Arktik jeopolitiğinde baskın bir rol oynamasına imkan sağlayabilme olanağına sahiptir. NSR ile bağlantılı güvenlik çıkarlarına atıfta bulunurken, Kuzey Filosunun, NATO ülkelerinin Norveç'teki olası saldırgan eylemlerini engellemedeki rolü göz ardı edilemez (Moe, 2020: 213). Bu nedenle, Kuzey Filosunun yüzey ve su altı faaliyetleri için etkili bir izleme sistemi kurmaya yönelik yoğunlaştırılmış faaliyetleri, NSR boyunca nakliyenin düzenlenmesi ve kontrolünün, etkin bir paydaş olarak ordu için nasıl bir öncelik olduğunu göstermektedir.

3. NSR'İN AÇILIŞI: YAMAL LNG VE KUZEY FİLOSU İÇİN STRATEJİK BİR FAKTÖR

NSR'nin gelişimi, Kremlin'in stratejik tasarımları ve Kuzey Kutbu'nun gelecekteki jeopolitik rotası için çok önemlidir. NSR, Kuzey Kutbu'daki buz nedeniyle yılın yarısında doğuya giden nakliye için kapalı kalır. Kargo gemileri her yıl, yazın birkaç haftasında yolculuk yapabiliyor ve böylece Avrupa-Çin arasındaki mesafenin süresi en az bir hafta kısalıyor. Yanında buz kırıcı olmayan ilk kargo gemisi 2014'te geçiş yaptı. Nunavik adlı bu gemi, Kanada'dan Çin'e 23.000 ton nikel madeni taşıdı. Rota yüzde 40 kısalmış oldu ve Panama Kanalı'ndan daha derin sular kullanılmış oldu. Bu da gemilerin daha fazla yük taşımasını sağladı, binlerce dolarlık yakıt masrafı önlenmiş oldu, sera gazı emisyonunu 1.300 ton düşürdü. 2040'ta her yıl iki ay boyunca bu bölgedeki geçişin mümkün olması bekleniyor. Arktik'teki ticaret bağlantılarını dönüştürebilecek bir süre olarak düşünülebilir. Bu durum aynı zamanda Süveyş ve Panama kanallarının gelirlerini de yakından etkileyecektir (Marshall, 2021: 265-266).

İklim durumundaki değişim, geçen yıllar boyunca NSR'nin kullanılamaz durumundaki durumunu çok daha erken açtı ve bu da Yamal LNG kargo gemilerinin Doğu Asya pazarlarına ulaşma süresini önemli ölçüde azalttı (Elliot & Dmitreva, 2020). Yamal LNG'nin Kuzey Kutbu altyapısını geliştirmeye yönelik çabalarının başarısı, NSR'nin işleyişine bağlıdır çünkü Kremlin'in etkisini Asya-Pasifik'e doğru genişletmesine imkan sağlayabilecektir (Lammey, 2014). Yamal LNG, Arktik LNG'yi düşük maliyetle sunarak Kremlin'in potansiyel müşterileri çekmesini sağlayacak. Ayrıca, Novatek'in sorun çıkartmayacak şekilde sunduğu fiyatı, şirketin portföyünü küresel pazar konumlandırmasında geliştirmektedir (Mikulska, 2019). Henderson'a göre NSR, Yamal'dan Asya'ya bir kısayol sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda ABD kontrolündeki deniz yollarına bir alternatif sunuyor. Aynı zamanda NSR boyunca Rus askeri modernizasyonu, artan jeopolitik rekabetin ortasında onu "potansiyel bir kaldıraç noktası" haline getirmiştir (Henderson, 2019: 23-24).

Kuzey Filosu, NSR'de deniz taşımacılığı söz konusu olduğunda bir odak noktası olmaya devam etmektedir. Kremlin, statüsünü bir askeri bölgeye yükselterek Kuzey Filosunun önemini arttırmıştır. Matthew Melino ve Heather A. Conley'e göre, Moskova'nın Kuzey Kutbu'daki Rus gücünü yansıtmaya hırslı, ABD için bir "yaklaşım yolu" olarak karşımıza çıkmaktadır (Conley vd. 2020). Murmansk merkezli filo, NSR'de deniz taşımacılığını korumak için çok önemli bir konumda yer almaktadır. Ayrıca Kuzey Filosuna saldırı ve savunma kapasitelerinin eklenmesi, Kremlin'in rotanın güvenliği konusundaki endişesini açıkça ortaya koyan S-400 ve hipersonik füzelerin teçhizatını içermektedir. Ayrıca, Bulava ICBM'leri ile donanmış bir Borei-A stratejik füze denizaltısı ve Sineva ICBM'leri ile donatılmış 667BDRM Delfin denizaltıları olan Knyaz Vladimir'in devreye alınması, Rusya'nın Kuzey Kutbu ve NSR'ye yönelik savunma planlamasına ilişkin diğer aktörler için güçlü bir mesaj içermektedir (McDermott, 2021).

NSR boyunca artan Rus askeri varlığı, Rus ulusal güvenliğinin savunulması ve ABD'nin manevralarının reddi etrafında gelişen güvenlik endişelerinden kaynaklanmaktadır. Kremlin'in Kuzey Filosu, ABD'nin

seyrüsefer özgürlüğü iddialarını reddetmek ve bölgede Rusya'nın statükosunu sürdürmek için çok önemli bir rol üstlenmektedir. NSR, Kremlin için stratejik bir kolaylaştırıcı olsa da, Rusya için jeopolitik bir meydan okuma olan ABD'yi caydırmak için Kuzey Filosuna ihtiyaç duyulmaktadır (Brietenbauch vd. 2019: 45-50) . Dolayısıyla, Kremlin'in politikasının başarısı, NSR'nin başarılı bir şekilde işlenmesine bağlıdır.

3.1. Politik Hamleler

3.1.1. Yamal LNG

Gaz, Kremlin'in ekonomik ve siyasi etkileşimi için stratejik bir unsur olarak kalmıştır. Rusya, gazı uzun yıllardır jeopolitik bir silah olarak kullanmaktadır. Yamal LNG projesinde 926 milyar metreküp doğal gazın kullanılacağına inanılıyor. İnşaat 2012 yılında başladı ve maliyeti 27 milyar dolar civarındadır (Soroka, 2016: 364). Belki de proje ve maliyet yönetimi açısından son on yılın en başarılı LNG projesidir (Henderson, 2019: 14). Ayrıca Yamal LNG'nin etkinliği, uluslararası bir konsorsiyum getirme çabalarıyla değerlendirilebilir. LNG uzmanlığına sahip Fransız şirketi (Total), Çin Ulusal Petrol Şirketi (CNPC) şeklinde LNG'nin büyük bir tüketicisi ve İpek Yolu Fonu'nda önemli bir finansman kaynağından oluşmaktadır. Benzer şekilde, Yamal'in Asya-Pasifik, Avrupa ve Güney Asya'daki müşterilerden satış sözleşmeleri satın almadaki başarısı, projeyi 2013'te nihai yatırım geliştirmesini almak üzere güçlendirdi. Ancak, takvimine uygun olarak yüksek bir hızla ilerleyen projenin hızlı gelişimi, uluslararası ve yerli rakiplerinin itibarını zedelemiştir.

Yamal LNG, Kremlin'in ilk 250 milyar metreküp doğal gaz, 20 milyon ton kondensat ve 12 yıl boyunca Maden Kaynakları Çıkarma Vergisi rejimi kapsamında emlak vergisi muafiyeti içeren LNG projesine Kremlin'in desteğini sağlayan Rusya Enerji Bakanı Dmitry Medvedev'in önerisinde görülebilen Kremlin'in desteğini doğrudan almıştır. Benzer şekilde, proje aynı zamanda 19 milyar dolar hasılat elde etti ve bu, Rusya'daki şimdiye kadarki en büyük proje finansmanı oldu. Bu ileri sıçrama, Rusya ve Çin'e sınırlı seçenekler sundu: Ya kaçınmak ya da işbirliği yapmak. LNG ürünlerinin satışında Rusya'nın Doğu Asya pazarlarına bağımlılığı ve Pekin'in Kuzey Kutbu'ndaki keşif seferlerine çıkmak için Rusya'ya bağımlı olması, her iki aktörün de tek taraflı hareket ederken optimal bir sonuç elde edemeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu arada, Rusya ile Çin arasındaki eyaletler arası anlaşma da Çinli hissedarların çekilmesine ve Çin Kalkınma Bankası'ndan kredi alınmasına yardımcı olmuştur. Bu nedenle Yamal LNG'nin hidrokarbon rezervlerini geliştirmedeki etkinliği, onu Rusya'nın jeostratejik planlarının önemli bir parçası haline getirmiştir.

Kremlin'in projeyi desteklemesinin ardındaki mantık, Avrupa pazarlarına bağımlılığını azaltmak için LNG endüstrisinin kapsamını genişletmeye çalışıyor olması realitesinde yatmaktadır (Bros & Mitrova, 2016). Ayrıca, başta Sabetta limanı ve hava sahası olmak üzere altyapının geliştirilmesi ve yılda 200 sefer yapacak LNG tankerleri ve buzkıran filosunun inşası, hükümetin doğrudan ve dolaylı desteğini gerektirmektedir (Soroka, 2016: 364; Bros & Mitrova, 2016: 7). Kahrasavey, Baltık LNG ve Shtokman projelerinin başarısızlıklarına rağmen Kremlin'in Yamal LNG'yi desteklemesi gerekiyor çünkü bu, Kremlin'in çeşitli ekonomik hedeflerine ulaşmasını sağlıyor. Bununla birlikte Rusya, Kuzey Kutbu'ndaki faaliyetlerini yoğunlaştırmadan ve yabancı müşterileri çekmeden bölgeyi stratejik bir kaynak üssü olarak kullanmasının zor olacağını bilmektedir. Bu nedenle Yamal LNG, LNG ürünlerini Avrupalı ve Asyalı müşterilerine kalıcı olarak satmak için çeşitli anlaşmalar yapmıştır (Rose, 2015). Benzer şekilde, NSR, doğu ve batı yönlü rotaları ile Avrupa ve Asya pazarlarını erişilebilir kılmaktadır. Bu nedenle, LNG ihracatı, Rusya'nın NSR üzerindeki etkisiyle birleştiğinde, Kremlin'in bir enerji süper gücü statüsünü geliştirmesi ve jeopolitik ve ekonomik etkileşimini verimli bir şekilde kullanması için bir olanak sağlamaktadır.

3.1.2. Kuzey Denizi Rotasının Açılışı

NSR'nin açılması, Kremlin'in stratejik önceliklerinin bir parçası ve ona Avrupa'dan Asya'ya bir kestirme yol sağlamaktadır (Henderson, 2019: 23). Güzergah, Yamal'dan Asya'ya olan mesafeyi Süveyş Kanalı güzergahına kıyasla önemli ölçüde azaltır. Atlantik ve Pasifik okyanuslarını birbirine bağlar ve Avrupa ile Asya için önemli bir ticaret yolu olarak kabul edilir. Dolayısıyla daha önce de belirttiği gibi, Süveyş ve Panama kanallarının gelirlerini önemli ölçüde negatif anlamda etkileme kapasitesine sahiptir. Rota, batıda Rusya'nın Novaya Zemlya kıyılarından doğuda Bering Boğazı'na kadar uzanmaktadır. Ancak rota, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra hem yurt içinde hem de uluslararası alanda ihmal edilmiştir (Moe, 2020: 211). Bununla birlikte, iklim değişikliğinin başlaması, Putin yönetimini, Kremlin'in stratejik alanında NSR'ye öncelik veren "Kuzey Denizi Rotasının ulusal bir üniter ulaşım iletişimi olarak

kullanılması”nı açıklayan, 18 Eylül 2008 tarihli, Medmedev tarafından onaylanmış bir politika belgesinde rotayı yeniden canlandırmaya zorlamıştır (Burgess, 2010). NSR'nin işleyişi, Kremlin'in deniz gücü üzerindeki coğrafi sınırlamaları azaltırken denize erişimini kolaylaştıracaktır (Antrim, 2010: 16). Baltık cephesinden Rus gemileri, Finlandiya Körfezi ve Danimarka boğazlarında Kuzey ülkelerinin deniz gücüyle yüzleşmek zorunda kalabilir. Ayrıca Karadeniz Filosu Çanakkale Boğazı veya Süveyş Kanalı güzergahından geçmek zorundaydı. Dolayısıyla, Kuzeybatı Geçidi'nin açılması ve Avrasya karası ile Kuzey Kutbu arasındaki nakliye, Rusya'nın baskın bir deniz gücü olmasını sağlamıştır. Kremlin'in stratejik tasarımları, daha önce de belirtildiği gibi, NSR'yi Rusya Federasyonu'nun uluslararası anlaşmaları ile ilgili yargı yetkisi altında küresel bir nakliye arteri olarak kullanmaktır.

NSR, Uzak Doğu ile Avrupa arasındaki nakliye için yakıt tasarruflu bir alternatiftir ve korsanlık tehlikesini azaltır. Kremlin, NSR'deki trafiği 2024 yılına kadar yılda 80 milyon tona çıkarma arzusunu ortaya koyuyor (Turkish Maritime, 2019). Hedefin zamanlaması gerçekçi görünmeyebilir; ancak gelecek 20 yıl içerisinde NSR önemli bir ticaret yolu olarak ortaya çıkacağını düşünmek, pek uzak bir beklenti olmayacaktır. 2018 yılına ait mevcut istatistikler, taşımacılık brüt gelirinde yılda yüzde 84 oranında önemli bir artış olduğunu gösteriyor. NSR aracılığıyla cirosu 19,7 milyon tona ulaştı ve bunun 8,4 milyon tonu Novatek'in projesi, 7,8 milyon tonu ham petrol ve rafine ürünler ve 0,8 milyon tonu gaz kondensatı oluşturdu. Hidrokarbonların 2018'deki toplam taşımacılığın yüzde 86'sını oluşturduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, 2019 istatistikleri, deniz kargo trafiğinde bir artışa işaret eden nakliye cirosunun 31,5 milyon tona ulaştığı önemli bir artışa tanık olmuştur. Bu nedenle NSR, Kremlin'in politika duruşlarının kritik stratejik hesapları arasında yer almaktadır (Skripnuk vd. 2020: 2).

Yamal LNG'nin birbiriyle bağlantılı projeleri ve NSR'nin açılışı, ülkenin ticari ve jeopolitik geleceği için çok önemlidir. NSR'nin açılması, Kuzey Kutbu'ndaki Rus etkisini güçlendirecek ve Asya-Pasifik ve Avrupa pazarlarına kısa erişim sağlayacaktır. Ayrıca Kuzey Kutbu'ndaki Rus varlığının güçlendirilmesi ve bölgenin sosyo-ekonomik koşullarının iyileştirilmesi, Kremlin'in NSR üzerindeki güçlü etkisine bağlıdır.

3.1.3. Kuzey Filosunun Canlanması

Soğuk Savaş'tan bu yana Kuzey Kutbu, Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki sistemik rekabette jeopolitik bir öneme sahip olmuştur. Bununla birlikte, 1990'larda Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra jeopolitik alaka düzeyini kaybetti, ancak Rusya'nın 2007'deki Kuzey Kutbu seferinden kısa bir süre sonra askeri hünelerini eski haline getirme kararlılığı nedeniyle yeniden ortaya çıktı (Devyatkin, 2018). Rus Arktik stratejisi, petrol ve gaz terminallerini geliştirerek Rusya'nın bir enerji süper gücü statüsünü sürdürmeyi amaçlıyor. Benzer şekilde, NSR'nin yenilenmesi, Rusya'nın "toprak bütünlüğünü" koruma hedefiyle bağlantılıdır. Bu politika duruşları arasındaki boyunduruk, Putin'in 2011'deki seçim kampanyası sırasında "Orada askeri üslerimizi de güçlendireceğiz ve kesinlikle kuzeyde ulusal güvenliği artıracacağız" şeklindeki açıklamasında yankı bulmuştur (Baev, 2012: 6). Bununla birlikte, Rus Arktik politikasının ekonomik kayguları, nihayetinde askeri güce dayanan prestij meselesiyle düğümlenmiştir. Kuzey Filosu ve onun balistik füzelerle donatılmış nükleer enerjiyle çalışan denizaltıları, Kremlin'in "sert güç"ün önceliğine olan inancını pekiştirmektedir (Baev, 2012: 6).

Kuzey Filosunun imtiyazı, Kremlin'in coğrafi konumunu güçlendirmekle kalmıyor, aynı zamanda ona düşmanlarına karşı düşmanca operasyonlar yürütme konusunda "stratejik bir avantaj" sağlamaktadır. Jeostratejistler, Rusya'nın denize erişiminin olmamasını ele alarak Kuzey Filosunun önemini kabul etmektedir. Bu, H. P. Smolka'nın açık denizlere erişimi olan ve böylece Rusya'yı karadan deniz gücüne dönüştüren Murmansk'ta konuşlanmış Rus filosuna ilişkin analizinden açıkça görülmektedir (Antrim, 2010: 19-20).

Kremlin, Kuzey Kutbu'nun politika çevrelerinde artan önemi nedeniyle geçen yıllarda Kuzey Filosunun statüsünü yükseltmiştir. Putin tarafından imzalanan başkanlık kararnamesi, Kuzey Filosuna Doğu, Batı ve Güney olmak üzere mevcut dört askeri bölgeye eşdeğer statü vermiştir (TASS, 2020). Bu hamle, "Kuzey Filosunun saldırı ve savunma yeteneklerinin Rus ordusunun en önemli unsurlarından birini temsil ettiğinin tanınması veya kabulü" olarak analiz edilebilir (Humpert, 2021). Kremlin'in Kuzey Filosunu modernize etmesi, Kremlin için stratejik varlıklar olan petrol ve gaz terminallerini korumayı amaçlamaktadır. Bu gelişme, Rus hava savunma kabiliyetlerini güçlendiren S-400'ün konuşlandırılmasını da içermektedir. Ayrıca Kremlin, Kuzey Filosunun MIG-31'ini, Kremlin'in Kuzey Kutbu'ndaki askeri gücünü yansıtabilecek olan Kh-47M2 Kinzhal füzesi ile donatarak saldırı yeteneklerini arttırmıştır (Humpert, 2019).

NSR ile bağlantılı güvenlik endişeleri, Rusya'nın toprak bütünlüğünü korumak ve yabancı saldırıları reddetmek etrafında dönmektedir. Kuzey Filosu, NSR'de nakliye düzenlemesi söz konusu olduğunda

merkezde kalmaktadır. Ayrıca Kremlin, 2018'de ABD, Norveç ve NATO'nun Kuzey Kutup Dairesi üzerindeki ortak tatbikatları da dahil olmak üzere bölgedeki yabancı askeri güçlerin eylemlerini engellemek için varlığını yoğunlaştırmaktadır (Moe, 2020: 213). Kuzey Filosunun açık denizlere erişimi ona taarruz kabiliyeti sağlarken, NSR'nin işleyişi Rusya'yı bölgedeki trafiği kontrol edecek konuma getirecektir. Bu nedenle, Kremlin'in Kuzey Kutbu'ndaki saldırgan askeri yığınağı, NATO'yu kontrol altına almak ve ABD'nin manevralarına yanıt vermek içindir demek yanlış olmayacaktır.

3.2. En Önemli Jeopolitik Rakip Olarak Amerika Birleşik Devletleri

Rusya'nın askeri ve stratejik olarak baskın bir güç olarak ortaya çıkışı, ABD'nin bölgedeki çıkarlarıyla çelişiyor çünkü Washington, artan Rus etkisini ulusal güvenliğine yönelik bir tehdit olarak görmektedir. Değişen dinamikler, ABD'nin bölgedeki Rus askeri varlığına karşı koymasının başlangıcıdır. Rusya'nın askeri gücünü esnetmesi, ABD müttefikleri de dahil olmak üzere Kuzey Kutbu devletleri arasında endişelere yol açtı. Bu nedenle Biden yönetimi, Rusya'nın askeri yeteneklerinin artmasından endişe duymaktadır (Stronski & Kier, 2021). Benzer şekilde, artan Çin-Rus işbirliği, yeni yayınlanan ABD Kuzey Kutup Stratejileri'nde (özellikle ABD Donanmasının Mavi Kutup Planı ve ABD Ordusunun Kuzey Kutbu Hakimiyetini Yeniden Kazanması) açıkça görüldüğü gibi, Washington'da alarma yol açmıştır.

ABD Savunma Bakanlığı'nın Arktik Stratejisi, ABD'nin bölgesel güvenlik çıkarlarına yönelik üç tehdit barındırmaktadır (The Pentagon, 2019: 5). İlk tehdit, Rusya ve Çin arasındaki işbirliğinin artmasıyla daha da olası hale gelen ABD anavatanına bir saldırı olasılığıdır. İkinci tehdit, Rusya ve Çin'in NSR'yi kullanarak kurallara dayalı düzene meydan okuması ve Rus düzenlemelerine aykırı hareket eden yabancı gemilere karşı olası güç kullanımınıdır. Bu nedenle Amerikalı yetkililer bölgeyi “hiç kimsenin denizi” olarak görmektedir (Felgenhauer, 2019). Son olarak, üçüncü tehdit, Kuzey Kutbu'ndaki artan gerilimlerin “stratejik yayılma” olasılığıdır (American Security Project, 2018). Bu tehditlere karşı, bölgedeki ABD askeri varlığından, özellikle de ABD Sahil Güvenlik tarafından bir yanıt verilmesi beklenmektedir. Ancak deniz güvenliğine ilişkin duruşa göre ABD Sahil Güvenlik, Rus Donanması'na kıyasla daha zayıf görünmektedir (US Government Publishing Office, 2020). Bu pozisyon ABD'yi Rusya ve Çin'in saldırgan eylemleri konusunda endişelendirmektedir (Office of the Secretary of Defense, 2019: 114). Bununla birlikte, ABD'nin Kuzey Kutbu'ndaki kurallara dayalı düzenini sürdürme becerisindeki eksiklikleri de göstermektedir (United States Coast Guard, 2019).

Rusya'nın büyük buzkıran filosu, Çin'in Grönland'da artan yatırımları ve NSR'nin “kutup ipek yolu” ilan edilmesi, Washington'daki politika çevrelerini alarma geçirdi (Fang, 2020). Ancak durum böyle kalacak çünkü Amerika Birleşik Devletleri “en büyük buzkıranını” 2024 yılına kadar yaratması mümkün gözüküyor. Rusya'da 53 ve Kanada'da yedi buzkıran gemisi bulunmaktadır (Associated Press, 2020).

ABD'nin Kuzey Kutbu'ndaki stratejisi üç eylem hattında ilerleyecektir. Birincisi, Kuzey Kutbu'ndaki ABD Sahil Güvenliğinin yeteneklerini geliştirmeyi amaçlamak (Brokaw, 2019). Bu nedenle ABD, kutup sularında faaliyet gösteren gemiler için uluslararası kodu kabul etmek ve bölgedeki Rus manevralarını sorgulamak için Uluslararası Denizcilik Örgütü'nü kullanacak (Pincus, 2019). İkincisi, kurallara dayalı düzeni güçlendirmek için ABD, bölgedeki NATO müttefikleriyle işbirliği yapmaya istekli olacaktır. Biden'ın ittifaka olan inancından ve ABD-Kanada savunma işbirliğine ilişkin 2021 yılındaki tartışmadan açıkça görülmektedir (Government of Canada, 2021). Yine de Kuzey Kutbu müttefiklerinin bölgesel konumuna stratejik ve operasyonel derinlik katmaya dayalı olacak. Trump yönetimi, Grönland'ın egemenliğini, Danimarka'nın bölgedeki ABD çıkarları için stratejik bir kolaylaştırıcı faktörü olarak rolünü ve Rus eylemlerinin gözetimini tartışmıştır (Stephenson, 2019). Üçüncüsü, ABD bölgede dayanıklılığı ve refahı artırmayı amaçlayacaktır. Bu nedenle, ABD'nin Arktik değerleri desteklemesi, Trump'ın Arktik Konseyi'ne yaklaşımından açıkça görülmektedir. Trump hükümetinin çok taraflılık konusundaki isteksizliğine rağmen, Arktik Konseyi aracılığıyla Kuzey Kutbu devletleri arasında işbirliğini teşvik etme konusunda sesini yükseltmiştir (Klare & Dispatch, 2019). Ancak, Biden'ın iklim politikasını ve çok taraflılığa yaklaşımını kavramsallaştırırken, eylemleri “ABD'nin müttefikleriyle ilişkilerini güçlendirmek için Kuzey Kutbu Konseyi'ni kullanmayı” amaçlayacaktır (Bykova, 2020).

Tarihsel olarak, ABD'nin bölgesel müttefiklerle bağları, ABD'nin Alaska'yı satın aldığı ve NATO'nun bir parçası olan Arktik devletlerle ekonomik, diplomatik ve stratejik bağlar geliştirdiği 1867 yılına kadar gider (US Government of Publishing Office, 2020). Bu müttefikler, özellikle Danimarka ve Kanada olmak üzere, İkinci Dünya Savaşından bu yana ABD askeri varlığını desteklemektedir. Amerika Birleşik Devletleri, Kuzey Kutup Bölgesi ve Kuzey Kutbu'ndaki savaş çabaları için kritik öneme sahip üsler kurmayı başardı ve böylece herhangi bir tırmanma durumunda ABD'nin stratejik derinliğine katkıda bulunmuş oldu. Bu

stratejik noktalar, ABD'nin Rusya ve Çin için jeopolitik bir meydan okuma yaratacak stratejik hesaplarına yönelik kritik girişimler olarak işaretlenebilir.

Amerika Birleşik Devletleri, Kuzey Kutbu'nun erimesi nedeniyle yeni bir boyut kazanan Çin'in Bir Kuşak Bir Yol Girişimi'ne (BRI veya OBOR) şüpheyle yaklaşmaktadır (Hauksdóttir, 2019). Teknolojik ve çevresel alandaki Çin yatırımları, bölgede ABD için bir meydan okuma oluşturmuştur. Dahası, Çin'in 2016'da Grönland'da bir askeri üs edinme planı, ABD'ye Çin'in bölgede askeri bir dayanak noktası oluşturmak için yatırımlarını kılıf olarak kullandığının sinyalini vermiştir (Simpson, 2018). Bu nedenle ABD, hükümeti Çin anlaşmasına karşı baskı altına almak için üç Grönland havalimanı inşa ederek bölgeyi teşvik ediyor (Hinshaw & Page, 2019). Ayrıca, Grönland ile diplomatik ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesi, ekonomik beklentileri balıkçılık, bağları güçlendirme ve bölgede artan Çin etkisine karşı koymanın ötesinde çeşitlendirmek içindir. Benzer şekilde, Pompeo'nun Avrupa ve Kuzey Amerika devletlerinin bölgedeki Rus ve Çin çıkarlarına karşı bir koalisyon kurma teklifi, bölgesel oyuncular arasındaki jeopolitik rekabeti arttırmaktadır (Seattle Times, 2020).

Bir röportajda, ABD'nin Danimarka Büyükelçisi Carla Sands, Danimarka'nın "Amerikalılarla omuz omuza savaşmaya ve birçok müttefikimizin yapmayacağı şeyleri yapmaya istekli olduğunu" belirtmiştir. Böylece, Washington'un Kuzey Kutbu'na on yıllardır süren ilgisizliği tersine dönmekte ve Rusya'ya karşı güçlü bir ABD-Danimarka işbirliğine yol açmaktadır (Hounshell, 2019). Öte yandan, Norveç hükümeti ABD'den deniz piyadesi sayısını 330'dan 700'e çıkarmasını istedi ve bu, Washington'un bölgedeki askeri varlığını yoğunlaştırma arzusuyla örtüşmüş oldu (Osborne, 2018). Bu nedenle, Rusya Norveç'i bu tür eylemlerin "sonuçları" olacağı konusunda uyardığı için, bu eylemlerin jeopolitik yakınlığı Norveç ile Rusya arasındaki düşmanlığı arttıracaktır (Fouche, 2018). Bu nedenle, bölgede rekabet için sahnenin kızıştığı aşıkardır.

Rusya'nın buz kırıcılar açısından sahip olduğu askeri üstünlüğe rağmen, ABD askeri eylemleri bir kenara bırakılmamalıdır. Ekim 2018'de, USS Harry S. Truman ve beraberindeki eskort, Soğuk Savaş'tan bu yana bunu yapan bu tür ilk saldırı grubu olan Kuzey Kutup Dairesi üzerinde yelken açtı (Naval Today, 2018). Norveç Denizi'ndeki bu operasyon, Washington'un Kuzey Kutbu'ndaki oyununu yükselttiği anlamına gelmektedir. Ayrıca Kuzey Kutbu ve Pasifik'teki Sahil Güvenlik operasyonlarını denetleyen VADM Linda L. Fagan, "hem Rusları hem de Çinlileri oldukça yakından izliyoruz" demiştir. Jeopolitik rekabetin canlılığına rağmen, askeri güçteki farklılık ABD'ye zarar verebilir (Lamothe, 2018).

ABD'nin zayıf deniz varlığı, her yıl Kuzey Kutbu'na seyahat eden tek USS askeri buz kırıcısına komuta eden Sahil Güvenlik Yüzbaşı Gregory Tlapa'nın yaptığı açıklamadan gözlemlenebilir. "Ulusun burada faaliyet gösterecek ve gücü yansıtacak ve ulusal çıkarlarımızı koruyacak yetenekler açısından derin bir gücü yok" dedi (Lamothe, 2018). Bu nedenle ABD Donanması, ABD silahlı kuvvetlerinin diğer kolları gibi yeni bir Kuzey Kutbu stratejisi uygulamaya koydu (Eckstein, 2021). ABD, Kuzey Kutbu'nun 1.200 kilometre kuzeyindeki Thule, Grönland'ın kuzey üssünde askeri varlığını sürdürdü ve ABD'ye karşı fırlatılan herhangi bir nükleer füzeyi tarayacak radar sistemlerine ev sahipliği yapmaktadır (Insinna, 2019). ABD Kuzey Kutbu'ndaki derin yedek kuvvete sahip olmasa da, son dönemde attığı adımlar bölgedeki etkisini arttırmaktadır.

ABD'nin bölgedeki askeri hakimiyet mücadelesi, buz kırıcıların bulunmaması ve bölgesel aktörlerle artan stratejik işbirliği gerekliliği nedeniyle kara ve deniz yollarından gelen engellerle karşı karşıya kalacaktır. Bu nedenle Amerika Birleşik Devletleri, 2022 yılına kadar Alaska'da iki F-35-A filosuna sahip olacağı ve halihazırda orada bulunan iki F-22 Raptors filosuna katılacağı bir hava muharebesi planlaması başlatmıştır (Hunter, 2020).

Stratejik olarak, Amerika Birleşik Devletleri askeri kapasitedeki artan gerilim ve eşitsizlik nedeniyle bir nükleer denizaltı filosu konuşlandırabilir. Büyük savaş gemilerinin ve deniz tabanlı balistik füze savunma sistemlerinin Kuzey Kutbu'nda konuşlandırılması, ABD denizaltılarının periyodik ziyaretlerinden kaynaklanmaktadır (Konyshov & Sergunin, 2014: 323-335). Ayrıca ABD, başlangıç aşamasında Rusya'nın kıtalararası balistik füze (ICBM) fırlatmalarını önleme ve nükleer veya nükleer olmayan yapılarına bakılmaksızın ICBM'ler, denizaltıdan fırlatılan balistik füzeler ve seyir füzeleri ile önleyici bir saldırı yapma yeteneklerini geliştirecektir (Konyshov & Sergunin, 2018: 171-195). Bununla birlikte, bu planların uygulanması, Rusya'nın Mayıs 2020'de Norveç ve Barents denizlerinde İngiltere-ABD ortak deniz tatbikatlarına verdiği olumsuz tepkiden gözlemlenebilecek sert bir güvenlik tehdidi yaratacaktır (U.S. Embassy Norway, 2020).

Ayrıca, Ekim 2019'da, Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana Kuzey Kutbu'ndaki en büyük Rus askeri tatbikatı yapıldı ve bu, küresel ısınmadan bağımsız olarak bölgenin militarizasyonunun artan

karmaşıklığını daha da şiddetlendirmiştir (Foreign Policy, 2020). Bu stratejik eylemler, ABD'nin zayıflayan konumu ve yoğunlaşan Çin-Rusya ekonomik işbirliği ile birlikte ABD'yi bölgede askeri bir dayanak noktası oluşturmaya zorlayacaktır.

Büyükelçi David Baltonn'a göre, "Önce Amerika"dan "daha az izolasyonist olmaya" odaklanan bir politika yönelimine kadar, Washington Kuzey Kutbu'ndaki NATO üyelerinden daha fazlasıyla işbirliği yapmaya isteklidir (Coffey, 2019). Biden'a kıyasla, Trump bölgede stratejik angajman konusunda daha sesliyken, Biden daha az agresif olma eğiliminde gibi görünmekte (Coffey, 2019). Norveç Uluslararası İlişkiler Enstitüsü müdürü Ulf Sverdrup, yönetimdeki değişikliğe rağmen Washington'un politikalarının "ABD dış politikasında bir değişiklikten çok sürekliliği" yansıtacağı görüşündedir (Wilson Center, 2020).

Amerika Birleşik Devletleri Kuzey Kutbu ile hatırı sayılır toprakları paylaşmakta ve bölgenin güvenlik ortamı, iç güvenlik ve ulusal çıkarlar meselesiyle bağlantılıdır. Rusya'nın bölgeyi stratejik bir kaynak üssü olarak kullanma girişimi, bölgeyi jeopolitik rekabete ve kaynak rekabetine sürüklemektedir. ABD'nin rakipleri Rusya ve Çin, ABD'nin ulusal çıkarları pahasına etkilerini sürdürmek ve artırmak için ekonomik ve askeri güçlerini kullanmaktadır (United States Army, 2021: 1). Bölgenin Rus askeri gücü açısından önemi ve petrol ve gaz rezervlerinin gelişmesi, Rusya'yı ABD'nin aksine hedefler peşinde koşmaya zorlamaktadır. Benzer şekilde, Çin'in yükselişini artırmak için Kuzey Kutbu'nun kaynaklarına ve deniz yollarına erişme hırsı ABD için endişe vericidir. Bu nedenle, Rusya'nın birbiriyle ilişkili ekonomik ve siyasi çıkarları, genişletilmiş stratejik ve jeopolitik rekabetle birleştiğinde, ABD'nin bölgedeki çıkarlarını rahatsız etmektedir.

3.3. Çin-Rusya İşbirliği ve Amerika Birleşik Devletleri

Jeopolitik bir rakip olarak ABD, bölgede Çin-Rusya işbirliği için bir bahane sağlıyor. Rusya'nın Ukrayna krizi nedeniyle uluslararası imajının katalize ettiği iç sorunları, dünya ile daha fazla ekonomik işbirliği gerektiriyor. Bu nedenle Kremlin, bölgedeki devlet faaliyetlerinin ekonomik refahının yanı sıra askeri üstünlüğe de ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle, siyasi teşvikler ancak Rusya'nın bölgesel hedeflerini desteklemek için tasavvur ettiği kurallara dayalı düzeni kabul etmesi için Moskova'nın dünyaya fırsatlar yaratması durumunda elde edilebilir.

Yamal LNG üzerindeki işbirliği ve Çin'in "Arktika'ya yakın bir devlet" olarak kabul edilmesinde gözlemlenen Çin-Rus işbirliğine ekonomik ve diplomatik olmak üzere iki cepheden girmiştir. Çin'in Kuzey Kutbu'na yakın bir devlet olarak kabul edilmesi, Moskova'nın Kuzey Kutbu'nu işbirliği yapılacak başka bir alan olarak ekleyerek zaten 110 milyar dolarlık ticari ilişkilerini güçlendirme kararlılığını gösteriyor (Durkee, 2018; Standish, 2020). Ayrıca, Belkomur demiryolu, Arkhangelsk limanı gibi ekonomik yatırımlar ve Batı Sibirya'daki Solikamsk kasabasından Syktyvkar üzerinden Arkhangelsk'e uzanan 1161 km uzunluğundaki demiryolu inşaatı, bölgedeki ikili bağları güçlendirmeye yönelik en önemli altyapı geliştirmelerinden bazıları olarak söylenebilir (Sørensen vd. 2017: 35-36). Rus yetkililerin bu coşkusu, işbirliği ihtimalini gösteriyor, ancak top hala Rusya'nın sahasında; işbirliği, Rusya'nın ekonomik faaliyetlerini genişletmesini sağlıyor ve diğer bölgesel oyuncularla stratejik angajmana izin vermektedir. Böylece Rusya'nın bölgedeki ABD faaliyetlerini kuşatmasını sağlayacaktır.

Çin-Rusya ilişkileri on yıllardır sürmektedir: Kuzey Kutbu'ndaki ilk ortak çaba, 2013'te CNPC'nin Rosneft ile Kuzey Kutbu'nun Pechora ve Barents Denizlerindeki üç bölgesini araştırmak üzere sözleşme yapmasıyla gözlemlenmiştir (Katakey vd. 2013). Rusya'nın Çin ile Kuzey Kutbu'ndaki petrol ve gaz işbirliği kapsamlı ve dengeli ve pragmatik olmaya devam etmektedir (Cruickshank, 2021). Rusya ekonomik bir canlanmaya can atıyor ve Çin, her ikisini de karşılıklı olarak kapsayıcı olan "Malacca Boğazı İkilemi"nden kaçınmak için ekonomik işbirliğini genişletmek istemektedir (Lanteigne, 2008: 143-161). Rusya'nın Uzak Doğu'su, işbirliğinin değerini artırmak için zemin sağlamıştır (Bertelsen&Gallucci, 2016). Ayrıca, bölgedeki Bir Kuşak Bir Yol projelerinin genişletilmesi, politika yapıcılarının ortaklığı Kuzey Kutup Dairesi'nin ötesine genişletmeye zorlarken, "Çin'in Arktik İpek Yolu" için kapılar açacaktır (Chun, 2020; Lanteigne, 2015).

Çin-Rus işbirliğinin bölgesel ekonomik entegrasyonu artırması beklenmektedir. Avrasya Ekonomik Birliği ve Bir Kuşak Bir Yol'un ortak birleşimi yoluyla NSR yoluyla nakliyyeyi geliştirmeye yönelik girişimler, her iki tarafa da NSR boyunca karşılıklı çıkarlarını uyumlu hale getirme şansı vermektedir. ABD'nin Çin-Rusya işbirliğine yönelik düşmanlığına rağmen, her iki taraf da bölgesel aktörlerle işbirliği yapmayı amaçlamıştır. Bu çabalar, karşılıklı olarak tanınan işbirliği ilkesinin kapsamını genişletir; Bununla birlikte, Rusya'nın, bölgesel aktörler tarafından desteklendiği takdirde, Rusya merkezli bir düzeni yaratacak yasal tutarsızlıkları hafifletme şansını arttırmaktadır.

Arktik Okyanusu'nun teknolojik gelişimine yönelik ortak ilgi, her iki devleti de uluslararası Arktik ötesi kablolu planına katılmaya zorlamıştır. Ayrıca, her ikisi de uzay tabanlı bir uydu navigasyon sistemi olan GLONASS ile Çin uydu navigasyon sistemi BeiDou arasındaki uzaktan algılama ile ilgilenmektedir (Mundhra, 2022). Bu ortak çaba Kuzey Kutbu'ndaki navigasyon durumunu iyileştirecektir.

Rusya, Çin'in Kuzey Kutbu'ndaki angajmanının çapası olmaya devam etmektedir. Elbette, işbirliğinin doğasının bölge, özellikle de Amerika Birleşik Devletleri üzerinde etkileri olacaktır. Ancak Putin ile Xi Jinping arasında böyle bir bağın olması için sebepler bulunmaktadır. İlk olarak, Çin'in "Arktik'e yakın devlet" statüsü arzusu Rusya'nın ortaklığını gerektirmektedir. Rusya'nın bir Kuzey Kutbu gücü olma durumu ve bölgesel meseleleri etkileme yeteneği, Çin-Rus işbirliğinin doğasını yoğunlaştıracaktır. İkincisi, Rusya, özellikle NSR boyunca, az gelişmiş Uzak Kuzey bölgesini ticarileştirmek için Çin finansmanını gözlemlemektedir. Dolayısıyla bu faaliyetler, bölgede Çin-Rusya işbirliğini kesinlikle arttıracaktır.

Her iki devlet, Çin'in Irkutsk bölgesini Yakutistan Cumhuriyeti'ndeki Sibiry gaz sahasına bağlayacak olan Sila Sibiri (Sibiry'nın Gücü) boru hattı da dahil olmak üzere ortak gaz projelerinde işbirliği yapmaktadır (Keck, 2014). Putin ile Çin Başbakan Yardımcısı Zhang Gaoli arasında, özellikle CNPC ile bir anlaşma ile birbirine bağlanacak olan Vankor sahası gibi diğer olası keşifleri içeren anlaşma imzalandı. Ayrıca, işbirlikçi Yamal LNG projesinden önümüzdeki 20 yıl boyunca 3 milyon ton sıvılaştırılmış doğal gazın transferine yönelik ortak çaba, güçlenen ekonomik işbirliğini göstermektedir (The Moscow Times, 2014). Bu çabalar, Kremlin'in Rusya'nın bölgedeki konumunu iyileştirirken ekonomisini yükseltmek için hoşgörülü ortaklar bulma dürtüsü olarak görülmektedir.

Ayrıca, Rusya ve Çin arasındaki stratejik işbirliği, NSR boyunca ABD Donanmasına karşı karşı eylemleri artırmayı hedefliyor. Bu nedenle, Rusya ve Çin arasında Çin'in bölgedeki varlığının sınırları konusunda resmi bir anlaşma bulunmadığından, Pekin'in Kremlin ile işbirliği hiçbir zaman durmayacağından, artan Çin-Rus işbirliği ABD için endişeleri arttırmaktadır. Dolayısıyla Washington, bölgedeki rolünü genişletmesi için baskı görmektedir.

Bununla birlikte, Çin-Rusya işbirliğinde çeşitli farklılıklar mevcuttur. Stratejik kınamaya rağmen Çin, ne Rusya'nın ABD'yle doğrudan karşı karşıya gelme emellerini paylaşmakta ne de Rusya'nın Arktik gündemi uğruna ABD ile ilişkisine zarar vermeye isteklidir. Aglaya Snetkov, Rusya'yı "gürültülü bir muhalif", Çin'i ise "ihtiyatlı bir ortak" olarak nitelendirmiştir (Snetkov vd, 2014: 113-146). Çinli diplomat Fu Ying'in "Çin'in Rusya ile resmi bir ittifakta, ABD veya Batı karşıtı herhangi bir blok oluşturmakta hiçbir çıkarı olmadığını" vurgulayan açıklamasından da anlaşılabilir (Ying, 2016). Benzer şekilde, Çin'in Rusya ile artan ikili ilişkilerine rağmen, hala temkinli ve özellikle Ukrayna ve Suriye'de Rusya'nın müdahil olduğu uluslararası güvenlik krizinden uzaklaşmanın yollarını aramaktadır.

Çin-Rusya işbirliğine ilişkin iyimserliğe rağmen, Çin-Rusya işbirliğine yönelik çeşitli sınırlamalar bulunmaktadır. Şikayetler ve güvensizlik, stratejik kültürdeki tarih ve farklılıklardan, özellikle de Rus tarafında, göreceli güçteki değişimle ilgili olarak kaynaklanıyordu (Sørensen vd, 2017: 25). Benzer şekilde, Çin'in ekonomik büyümesine ilişkin önceliği, onu Pekin'in ticaret ortağı olan ABD ile uyum sağlamaya zorluyor. Bobo Lo, Çin ve Rusya'nın "ne uzun vadeli bir dünya vizyonunu paylaştığını ne de dünyadaki kendi yerlerine ilişkin ortak bir anlayışı paylaştığını" iddia etmiştir (Kotkin, 2009). Dolayısıyla, Çin-Rusya işbirliğinin, her iki devletin karşılıklı stratejik çıkarlar üzerinde pragmatik bir işbirliği yaklaşımı izlediği esnek bir stratejik ortaklık gibi olduğu iddia edilebilir. Bununla birlikte, birbirini desteklemek veya savunmak için uzun vadeli bir strateji yoktur.

4. ARKTİK BÖLGESİNDE TURİZMİN İMKANI

Uzun süre boyunca ekstrem bir destinasyon olarak görülen Arktik ve kuzey rotaları, buzulların erimesiyle birlikte açılmış durumda. Bu yüzden, turizm dünyanın uzun süredir izole edilmiş bu bölgesinde yavaş yavaş gelişmeye başlamaktadır. Gerçekten de, 2013 ile 2019 arasında bölgedeki turist gemi sayısında %35'lik bir artış gözlemlenmiştir (Arctic Council, 2021a).

Dünya'ya açılması, altyapıda ve yerli kültürlerin gelişiminde birçok iyileştirmeyi beraberinde getirebilir. Gerçekten de, Rusya, Norveç, Danimarka, İzlanda, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri'ni kapsayan bu 8.5 milyon kilometrekarelik bölgede, büyük etnik gruplara ayrılmış 500.000'den fazla insan yaşıyor. Bu gruplar arasında Sámi halkı, İnuitler, Nenetsler, Çukçiler, Koryaklar, Dolganlar ve Evenkler bulunmaktadır.

2021-2023 yılları arasında Rusya, bölgesel diplomasi için önemli bir hükümetlerarası forum olan Arktik Konseyi'nin başkanlığını devraldı (şu an başkanlık 2025'e kadar Norveç'tedir). Politikalarının temel taşlarından biri turizmin geliştirilmesi olmuştur.

Başkanlık görevini üstlenme motivasyonunun ana noktalarından biri şöyledir:

Arktik'in sürdürülebilir kalkınması büyük ölçüde insan sermayesinin kalitesi tarafından belirlenmektedir. Rus Başkanlığı'nın odak noktası, Arktik topluluklarının sürdürülebilirliğini, dayanıklılığını ve yaşayabilirliğini artırmaya yönelik olacaktır (...) Bilimsel, eğitimsel ve kültürel alışverişlerin, turizmin ve halklar ve bölgeler arasındaki iletişimin teşvik edilmesi de öncelikli gündemlerinden biri olacaktır (Arctic Council, 2021b).

Bu, aynı zamanda kuzeydeki coğrafik ve iklimsel zorluklarla mücadele eden bu insanların mirasını ve tarihini tanıtmaya isteğini de içermektedir.

Buzulların erimesiyle birlikte Arktik'e yeniden duyulan ilgi, olağanüstü doğal yaşamını gözlemlemek için deniz keşfine olan arzunun da bir ifadesi olarak ortaya çıkmaktadır. Kutup ayıları, narvalbalıkları, beyaz balinalar, morslar gibi birçok tür, Arktik Dairesi'nin sularında barınmaktadır. Bu nedenle, önerilen turların çoğalmasıyla deniz turizmi yavaş yavaş gelişmektedir. Ekosistemlerin büyük hassasiyetinden dolayı, Arktik Konseyi, belirli bir turizm türüne odaklanmaktadır: sürdürülebilir deniz turizmi.

Bunu başarmak için, Arktik Konseyi, eriyen buzları uydu görüntüleri aracılığıyla izlemektedir. Hükümetlerarası bir proje, turist gemilerinin trendlerini takip etmeyi ve kıyı bölgelerinden etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Hedef, denizdeki tur rotası projelerini önceden hazırlayabilmektir. Bugün itibarıyla, çok sayıda gemi bu sulara seyir halindedir, ancak bu sayının katlanarak artması beklenmektedir (Arctic Council, 2021a).

Arktik manzarasının güzelliği birçok turisti cezbedecektir. Paradoks, iklim değişikliğinin bu manzaraları görmeyi mümkün kılmasıdır. Gerçekten de, buzulların erimesi yeni ticari ve turistik rotalar yaratır. Bir trajedi olarak görülmesi gereken şey, şimdi buz dünyasını keşfetme fırsatı olarak görülmektedir.

Örneğin Disko Körfezi, Grönland'da en popüler turistik destinasyonlardan biridir, bunun bir kısmı, balina gözlemi, kano yapma ve köpek kızıklarıyla gezebilme olasılığından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda buzulları gözlemlemek için en iyi yerlerden birisidir (Dros, 2022).

Farklı bir deneyim yaşamak isteyenler için - gece yarısı güneşi veya kutup gecesi gibi - Thule bölgesi bir başka örnek olarak gösterilebilir. Bir ABD askeri üssüne ev sahipliği yapan bu nefes kesici bölgeye gitmek için izne sahip olmak gerekmektedir. Ayrıca, avcılık, vahşi kamp yapma ve özellikle "bannock" adı verilen ekmeğe gibi ata adetlerini koruyan insanlarla tanışma fırsatı da sunar (Cloake, 2022).

Grönland'ı ziyaret etmek, macera ile özdeşleşmektedir. Yürüyüş, bu uzak toprakların sırlarını keşfetmenin ideal yoludur. En ünlü rota Arktik Çemberi Yolu'dur ve tamamlanması 9 ila 11 gün sürmektedir (AllTrails, 2023).

JDN'deki bir makalede belirtildiği gibi, "2007 yılında Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan bir rapora göre, her yıl 1.5 milyon turist Arktik'i ziyaret ediyor, bu rakam 1990'ların başındaki 1 milyona kıyasla oldukça yüksektir." (Deluzarche, 2009). Bu turizm değişimi, yerel halklar için hem olumsuz hem de olumlu yanlara sahiptir. Ancak çevre açısından, turist sayısı göz önüne alındığında, bu deneyimlerin ne kadar olağanüstü olduğunu sorgulamamız gerekmekte midir?

Ancak, Arktik'teki turizmin hızlı gelişimi, doğal ekosistemler için riskler de içermektedir. Küresel ısınmanın yanı sıra, turist gemilerinin gelmesi kirlilikte artışa neden olmaktadır. Özellikle sese duyarlı deniz memelileri, su altı gürültüsüyle hızla karşılaşarak sağlıkları ve türlerinin devamı için bir tehlike oluşturmaktadır.

Gürültü kirliliği sadece deniz ortamını etkilemez. Aslında, sağlık krizinden önce uluslararası bilim topluluğuna (180 bilim insanı) ev sahipliği yapan küçük bilimsel köy Ny-Aalesund, aniden kar motoru turlarının ritmiyle uyandı (Niesner, 2023). Bazı günler köy, 3000 turisti ağırlayabiliyordu. Korunan bitki türlerinin ezilmesi ve atık birikimi arasında, bu turist dalgası sonuçlar doğurur. Limana gelen gemiler, CO2 ve ince partiküllerin bölgesel ortalamasını aşırı derecede artırır. Bu nedenle, ekonomik kalkınma yoluyla turizme geçiş, kademeli olarak artan bir kirlilik artışıyla birlikte gerçekleşmektedir.

İnsanlar açısından, turistlerin gelişi, küçük işletmelerin turistler tarafından satın alınan temel ürünlerin tükenmesine neden olan mevcut tedarik sistemlerini tehdit etmektedir. Gemilerin gelişi ayrıca, balıkçıların

uzun süredir avladığı kıyıların yakınındaki bazı deniz türlerinin azalmasına yol açabilmektedir. Ve tüm bunlar yerel halkın aleyhine gerçekleşmektedir.

Arktik bölgesinde turist sayısının ve turizm değerinin sürekli olarak arttığı görülmektedir. Ancak mevcut duruma bağlı olarak farklı zorluklar ortaya çıkar. Örneğin, Alaska'daki turizm iyi gelişmiştir ve bu nedenle Rusya ile karşılaştırıldığında farklı bir zorluk seviyesine sahiptir. Kanada gibi tek bir ülke içinde bile, Doğu'dan Batı'ya büyük farklılıklar olabilir. Yukon'daki kolay erişilebilirlik (hatta Alaska gibi büyük bir destinasyona yakınlık) Nunavik veya Nunavut gibi sadece uçakla ulaşılabilen bölgelerden farklılık gösterir. İzlanda ve Faroe Adaları, gelişim açısından önemli bir noktada gibi görünmektedir: turist sayısı yüksektir, ancak yatırım, koruma ve toplum değerleri arasındaki gerilimler ele alınmazsa kalite zarar görebilir.

Arktik bölgesi şu anda ilgi odağı konumundadır. Medya konuları ele almakta; bu konular halkın gözünde sürekli olarak büyümekte ve sonuç olarak halk ziyaret etme ihtiyacı hissetmektedir. Rusya için, gelecek ilk olarak uygun gelişmeyi gerçekleştirmektir. Finlandiya ve İsveç için endişe ürün ve destinasyon çeşitliliğidir. Kanada ise, izin ve düzenleme süreçleriyle ilgili önemli sorunlar olduğundan, mevcut ürünlerini daha iyi anlamalı ve desteklemelidir. Bu arada Alaska, öncü bir destinasyon olarak görünmesine rağmen, paydaşlarını etkileyebilecek küresel değişikliklerin farkında olmak gerekir. Arktik turizminin geleceği konusunda genel bir iyimserlik hâkimdir, ancak hiçbir yerleşim yeri tamamen sürdürülebilir değildir, bu durum her an değişebilir.

5. ZORLUKLAR

Rusya'nın geleneksel siyasi işbirliğine dahil olması, NATO güçlerinin İzlanda'da ihtiyatlı bir şekilde konuşlandırılması için bir başlangıç olabilir; bu, Kremlin'in ana çıkarı olmaya devam eden ekonomik teşvikleri engellerken bölgede bir güvenlik durumu yaratabilir. Benzer şekilde ABD, Kuzey Kutbu'nda NATO müttefikleri ve Bering Denizi'ndeki Sahil Güvenlik faaliyetleri aracılığıyla Kremlin'in sosyoekonomik ve jeostratejik çıkarlarını tehdit eden bölgesel bir çatlak yaratmaya hevesli olacağını söylemek mümkündür.

Benzer şekilde, Çin'in Kuzey Kutbu kaynaklarına Rusya pahasına erişme hevesi, ikisi arasındaki ilişkide üstünlük sağlamasına izin verecektir (Stronski & Ng, 2018). Çin'in kısa vadeli hedefleri Kremlin tarafından açıkça desteklenmiştir. Ancak, karşılanmayan beklentilerin bir sonucu olarak Çin-Rusya ortaklığını yumuşatabilecek uzun vadeli strateji üzerinde karşılıklı bir anlaşma bulunmamaktadır.

Ayrıca Pekin'in yatırım, tuzak ve iktidar oyunuyla bölgeye akın etmesi de Kremlin'in bölgedeki yönelimini tehdit edebilir. Çin-Rusya işbirliğine rağmen, Çin'in Grönland'da bir askeri üs satın alma dürtüsünde açıkça görülen, bölgede askeri bir dayanak sağlamak istediği için Çin'in rolü şüpheli olmaya devam etmektedir (Koh, 2020).

Kongre Araştırma Hizmetleri'nin raporunda tartışıldığı üzere Rusya'ya yönelik olası bir yaptırımın Rusya'nın ekonomik kazanımlarına yönelik beklentileri tetikleyebileceği beklenmektedir (Congressional Research Service, 2022). Paradoksal olarak, Rusya, Çin ve diğer aktörler arasındaki ekonomik işbirliğini dengeleyemezse, ilişki bozulabilir. Çin'in yükselişi ve Rusya'nın Kuzey Kutbu projesi için sermaye ihtiyacı, Kremlin'in Çin-Rusya işbirliğinde başka bir engel teşkil edebilir. Bu yönelim sadece Kuzey Kutbu dışındaki devletlerin haklarını genişletmekle kalmıyor, aynı zamanda Kremlin'i Rusya merkezli bir bölgesel düzen yaratma tehdidiyle karşı karşıya bırakmaktadır. Rusya'nın NSR üzerindeki egemenlik iddiası, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne (BMDHS) göre yasal olarak kabul edilemez, bu nedenle NSR'yi karasularının bir parçası olarak görmek yasal çelişkileri çözmektedir.

6. SONUÇ: GELECEK ÖNGÖRÜLERİ

Kuzey Kutbu'ndaki artan jeopolitik rekabet, Rusya'nın bölgedeki çıkarlarına çeşitli zorluklar getirmiştir. Bu nedenle, değişen dinamikler, Rusya'nın bölgedeki hakimiyetine yönelik zorlukların üstesinden gelmek için kapsamlı bir yaklaşım benimsemesini gerektirmektedir.

Çin-Rusya işbirliği, Kremlin'in bölgesel sahneyi elinde tutmak için kısa vadeli stratejiyi uzun vadeli bir stratejiye dönüştürerek Pekin ile işbirliği yapması için bir başlangıç olan ABD'ye yönelik ortak düşmanlığa dayanmaktadır. Her iki devlet de daha uzun vadeli bölgesel işbirliği konusunda ortak bir bildiri sunabilirse, bu Rusya'nın Çin'in uzun vadeli emellerini anlamasına olanak sağlayacaktır (Clark, 2015).

İpleri Kremlin'in kontrolü altında tutmak için Rusya, bir borç tuzağına düşme olasılığına karşı Çin ile işbirliği çabalarını dengelemek durumundadır. Bu nedenle Rusya, sermaye havuzunu çeşitlendirmek için Hindistan, Güney Kore, Japonya ve Suudi Arabistan gibi başka oyuncularını da bünyesine katmalıdır. Bunun

için, Rusya'nın Uzak Doğu ve Kuzey Kutbu kalkınma bakanlığı, Yüksek Kuzey'in potansiyelini ve onun Asya devletleriyle birleşimini çözmek için kullanılmalıdır (Larin, 2019). Bununla birlikte, bu uzun vadeli stratejik hedef, ancak Rusya'nın, bölgesel platformlar, NATO ittifakı veya Bering Denizi'ndeki Sahil Güvenlik faaliyetleri aracılığıyla bölgesel bir çatlak yaratmaya istekli olacak olan ABD ile çatışmanın tırmanmasını önleyebilmesi durumunda akla yatkın olacaktır.

Bölgede artan askeri rekabete ve Rusya'nın eşi benzeri görülmemiş deniz gücüne rağmen, Kremlin'in bölgede bir saldırı-savunma politikası eylemi olmalıdır. Gücün maksimize edilmesi önemlidir, ancak Rusya'nın Kuzey Kutbu'ndaki lider statüsünü korumak da önemlidir (Kobzeva, 2020). Bu nedenle, NSR'nin faydalarından yararlanmak ve bölgede maksimum işbirliğine izin vermek için bölgeyi çatışmadan uzak tutmak önemlidir.

NSR, Kremlin'e ekonomik kazanımlar için bir fırsat sağlıyor ve Kremlin'in çok kutuplu dünyaya olan bağlılığını göstermektedir. Ukrayna'daki kriz Rusya'nın küresel itibarını zedelemiştir. Bu nedenle, NSR'nin açılması, Yüksek Kuzey'de projeler inşa etme taahhüdü ve uluslararası işletmeler için fırsatlar yaratılması, küresel konumunu iyileştirmek için kullanılmalıdır. Bu çıkarlara ulaşmak için Rusya, Kremlin ile dünya arasında var olan güven açığını artıracak olan bölgesel oyuncularla, özellikle ABD ile herhangi bir askeri çatışmadan kaçınması gereklidir. Rusya, enerji üretiminin yanı sıra buzkıran ve navigasyon desteği sağlayarak Kuzey Kutbu'nda hayati bir rol oynamaktadır (Voronov, 2018). Bu, bölgesel aktörlerin Kremlin'in bölgede sadece ticaret yoluyla makul olan pozisyonuna olan güvenlerini arttırmalarına olanak sağlayacaktır.

Benzer şekilde, ortak askeri tatbikatlar ABD baskısına karşı bir denge görevi görebilirken, Kremlin Çin askeri varlığını bölgeden uzak tutmalıdır (Reuters, 2019). Bu, Çin'in bölgede bir askeri üs bulundurma arzusunun Kremlin'den yeşil bir sinyal alması gerektiği anlamına gelmemektedir. Amerika Birleşik Devletleri ile çatışma durumunda güvenliğin sağlanması Rusya'ya bağlıdır; Çin'in bölgede ABD ile askeri çatışmaya çekilmekle hiçbir ilgisi yoktur. Kremlin, Çin'e deniz güvenliği alanındaki herhangi bir işbirliğinin karşılıklı ekonomik faaliyetleri korumak için olacağına dair güvence vermek durumundadır.

Dahası, Rusya bölgedeki yasal çelişkileri çözmeli çünkü Çin bu arada Rusya'nın Kuzey Kutbu'ndaki konumunu sorgulamamaktadır. NSR'nin Rus tanımıyla birlikte geçiş hakkı, Çinli uzmanlar tarafından BMDHS'nin ihlali olarak görülmektedir. Artan işbirliğine rağmen Rusya, NSR'nin yargı yetkisini Rusya'nın karasuları olarak kabul ederek Çin'den baskın bölgesel güç konumunu desteklemesini istemelidir. Bu mümkün çünkü Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki (SCS) dokuz çizgili çizgi iddiası, Rusya'nın NSR üzerindeki iddialarına biraz benziyor; bu nedenle, sırasıyla NSR ve SCS üzerinden yargı yetkilerinin kabulüyle ilgili olarak ikisi arasında olası bir değiş tokuş mümkündür (Sun, 2020). Bu nedenle Rusya, Çin'in SCS üzerindeki iddiasını desteklemeyi gerektirse bile kabul edilebilirliğini arttırmalıdır.

7. Sonuç

Eriyen Kuzey Kutbu ve kaynak rekabeti, Rusya'nın bölgede zemin kazanmasına izin vermiştir. Eşsiz topografyası ve ezici askeri varlığı nedeniyle Kremlin'in hakimiyeti, onu Kuzey Kutbu'nda zaptedilemez hale getirmiştir. Dahası, Yamal LNG'nin birbiriyle ilişkili projeleri ve Asya-Avrupa deniz taşımacılığını geliştirmek için NSR'nin açılması ve “Kutup İpek Yolu” üzerinde Pekin ile işbirliği, Putin'in “Büyük Arktik planının” bir parçasıdır. Bu arada, Pekin'in Yamal'a yaptığı milyarlarca dolarlık yatırım, Kremlin'in Kırım'ı ve aynı zamanda Ukrayna'nın doğusunu ilhak etmesinin ardından Batı yaptırımlarından aldığı yaraları bir nebze de olsa sarmaktadır. Kuzey Kutbu alanındaki büyük güç rekabeti, ABD'nin bölgede artan Çin-Rus işbirliğine karşı koymasını gerektirmektedir. Putin'in Kuzey Kutbu'ndaki saldırgan tavrı, Biden'ın daha güçlü bir politika tepkisi verme ihtimalini arttırmıştır.

Yine de Rusya, Arktik militarizasyonundan ve Rusya'nın NSR üzerindeki iddialarından endişe duyan ABD ve NATO müttefiklerinin jeopolitik meydan okumasıyla karşı karşıyadır. ABD'nin Kuzey Kutbu'ndaki askeri konumu nispeten zayıf olsa da, halihazırda konuşlandırılmış F-22'leri çoğaltmak için Alaska'da F-35'ler konuşlandırmayı planlamakta ve Grönland'a radar sistemlerinin kurulması, Batı'nın “revizyonist Rusya”ya karşı memnuniyetsizliğini göstermektedir. Öte yandan Rusya'nın durumu kontrol altında tutabilmesi için Çin-Rusya işbirliğinin dengelenmesi ve hukuki uyuşmazlıkların giderilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, bölgenin değişen dinamikleri, Rusya'nın zorluklarla dikkatli bir şekilde mücadele etmesini ve bölgeyi stratejik kaynak üssü olarak kullanma fırsatlarını değerlendirmesini gerektirmektedir.

KAYNAKÇA

- AllTrails. (2023). *Arctic Circle Trail*. Alltrails.com. <https://www.alltrails.com/trail/greenland/qqqata-kommunia/arctic-circle-trail>
- American Security Project. (2018). *National Defense Strategy: Climate Change in the Age of Great Power Competition*. Americansecurityproject.org. <https://www.americansecurityproject.org/climate-change-in-the-age-of-great-power-competition/>
- Antrim, C.L. (2010). *The Next Geographical Pivot: The Russian Arctic in the Twenty-first Century*. Naval War College Review: Vol. 63: No. 3. <https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1639&context=nwc-review>
- Arctic Council. (2021a). *As Arctic marine tourism increases, how can we ensure it's sustainable?* Arctic-council.org. <https://arctic-council.org/news/as-arctic-marine-tourism-increases-how-can-we-ensure-its-sustainable/>
- Arctic Council. (2021b). *Russian Chairmanship 2021-2023*. Arctic-council.org. <https://arctic-council.org/about/previous-chairmanships/russian-chairmanship-2/>
- Associated Press. (2020). *Congress Authorizes New Arctic Icebreakers for Coast Guard*. Realcleardefense.com. https://www.realcleardefense.com/articles/2020/12/16/congress_authorizes_new_arctic_icebreakers_for_coast_guard_653423.html
- Baev, P. (2012). *Russia's Arctic Policy and the Northern Fleet Modernization*. Ifri. <https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/ifriifribaevarctiqueengaugust2012.pdf>
- Bertelsen, R.G. ve Gallucci, V. (2016). *The return of China, post-Cold War Russia, and the Arctic: Changes on land and at sea*. Marine Policy. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0308597X16302214>
- Brietenbauch, H., Kristensen, K.S. ve Groesmeyer, J. (2019). *Military and Environmental Challenges in Arctic*. Valášek, T. (Ed.). *New Perspectives on Shared Security: Nato's Next 70 Years*. Carnegie Endowment for International Peace. https://carnegieendowment.org/files/NATO_int_final1.pdf
- Brokaw, S. (2019). *U.S. Navy's 2nd Fleet reaches initial operational capability*. United Press International. <https://www.upi.com/Defense-News/2019/05/30/US-Navys-2nd-Fleet-reaches-initial-operational-capability/7791559228757/>
- Bros, A. ve Mitrova, T.A. (2016). *Yamal LNG: an economic project under political pressure*. Foundation pour la Recherche Strategique. <https://www.frstrategie.org/sites/default/files/documents/publications/notes/2016/201617.pdf>
- Burgess, P. (2010). *Foundations Of The Russian Federation's State Policy In The Arctic Until 2020 And Beyond*. Icr.arcticportal.org. https://icr.arcticportal.org/index.php?option=com_content&view=article&id=1791%3
- Bykova, A. (2020). *Biden versus Trump: How a new president will affect the Arctic*. High North News. <https://www.highnorthnews.com/en/biden-versus-trump-how-new-president-will-affect-arctic>
- Chun, Z. (2020). *China's "Arctic Silk Road"*. The Maritime Executive. <https://www.maritime-executive.com/editorials/china-s-arctic-silk-road>
- Clark, C. (2015). *As Chinese Ships Cruise Arctic For First Time, Will U.S. Build New Icebreakers?* Breaking Defense. <https://breakingdefense.com/2015/09/as-chinese-ships-cruise-arctic-for-first-time-will-u-s-build-new-icebreakers/>
- Cloake, F. (2022). *Energy-saving bread: how to make the perfect bannocks – recipe*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/food/2022/nov/16/how-to-make-the-perfect-bannocks-recipe-felicity-cloake>
- Coffey, M. (2019). *Concerns Rise Over Governance Gap in Arctic*. Wilson Center. <https://www.newsecuritybeat.org/2019/08/concerns-rise-governance-gap-arctic/>
- Congressional Research Service. (2022). *Changes in the Arctic: Background and Issues for Congress*. Fas.org. <https://fas.org/sgp/crs/misc/R41153.pdf>

- Conley, H.A., Melino, M. ve Alterman, J.B. (2020). *The Ice Curtain: Russia's Arctic Military Presence*. Center for Strategic & International Studies. <https://www.csis.org/analysis/ice-curtain-russias-arctic-military-presence>
- Cruickshank, H. (2021). *Russia and China in the Arctic: A Pragmatic Partnership*. Human Security Centre. <https://www.hscentre.org/uncategorized/russia-and-china-in-the-arctic-a-pragmatic-partnership/>
- Defay, A. (2005). *Jeopolitik*. Dost Kitabevi Yayınları.
- Deluzarche, C. (2009). *L'arctique, nouvelle destination touristique*. JDN. <https://www.journaldunet.com/economie/magazine/1034605-l-arctique-le-nouveau-paradis-des-investisseurs/1034613-destination-touristique>
- Devyatkin, P. (2018). *Russia's Arctic Strategy: Military and Security (Part II)*. The Arctic Institute. <https://www.thearcticinstitute.org/russias-arctic-military-and-security-part-two/>
- Dros, A. (2022). *Photographer Captures the Magical Beauty of Greenland's Disko Bay*. PetaPixel. <https://petapixel.com/2022/08/20/photographer-captures-the-magical-beauty-of-greenlands-disko-bay/>
- Durkee, J. (2018). China: The New "Near-Arctic State". Wilson Center. <https://www.wilsoncenter.org/article/china-the-new-near-arctic-state>
- Eckstein, M. (2021). *New Arctic Strategy Calls for Regular Presence as a Way to Compete With Russia, China*. USNI News. <https://news.usni.org/2021/01/05/new-arctic-strategy-calls-for-regular-presence-as-a-way-to-compete-with-russia-china>
- Elliot, S. ve Dmitreva, A. (2020). *Russia's Novatek ships first LNG cargo to Japan eastbound via Northern Sea Route*. S&P Global. <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/natural-gas/072420-russias-novatek-ships-first-lng-cargo-to-japan-eastbound-via-northern-sea-route>
- Fang, A. (2020). *US rejects China's 'near-Arctic state' claim in new cold war*. Nikkei Asia. <https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/US-rejects-China-s-near-Arctic-state-claim-in-new-cold-war>
- Felgenhauer, P. (2019). *Russia Claims Total Military Superiority in the Arctic*. The Jamestown Foundation. <https://jamestown.org/program/russia-claims-total-military-superiority-in-the-arctic/>
- Foreign Policy. (2020). *Arctic Competition – Part Two: Military Powerup and Great Power Competition*. Foreignpolicy.com. <https://foreignpolicy.com/2020/12/15/arctic-competition-defense-militarization-security-russia-nato-war-games-china-power-map/#:~:text=In%20October%202019%2C%20Russia%20conducted,demonstration%20since%20the%20Cold%20War>
- Fouche, G. (2018). *Norway to invite more U.S. Marines, for longer and closer to Russia*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-norway-us-russia-idUSKBN1J8149>
- Government of Canada. (2021). *Prime Minister Justin Trudeau speaks with the President of the United States of America Joe Biden*. Pm.gc.ca. <https://pm.gc.ca/en/news/readouts/2021/01/22/prime-minister-justin-trudeau-speaks-president-united-states-america-joe#main-content>
- Griffin, R. (2020). *Russia approves Arctic strategy up to 2035*. S&P Global. <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/coal/102720-russia-approves-arctic-strategy-up-to-2035>
- Hauksdóttir, G. R. Th. (2019). *Pressure in the Arctic: China-Iceland Relations in the Era of U.S-China Rivalry*. Institute for Security & Development Policy. <https://www.isdp.eu/pressure-in-the-arctic-china-iceland-relations/>
- Henderson, J. (2019). *Russian LNG: Becoming a Global Force*. Oxford Institute for Energy Studies. <https://a9w7k6q9.stackpathcdn.com/wpcms/wp-content/uploads/2019/11/Russian-LNG-Becoming-a-Global-Force-NG-154.pdf>

- Hinshaw, D. ve Page, J. (2019). *How the Pentagon Countered China's Designs on Greenland*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/how-the-pentagon-countered-chinas-designs-on-greenland-11549812296>
- Hounshell, B. (2019). *Pompeo Aims to Counter China's Ambitions in the Arctic*. Politico. <https://www.politico.com/story/2019/05/06/pompeo-arctic-china-russia-1302649>
- Humpert, M. (2021). *Russia Elevates Importance of Northern Fleet Upgrading it to Military District Status*. High North News. <https://www.highnorthnews.com/en/russia-elevates-importance-northern-fleet-upgrading-it-military-district-status>
- Humpert, M. (2019). *The U.S. Navy ups its Arctic engagement, sending ships north and establishing a temporary presence in Iceland*. Arctic Today. https://www.arctictoday.com/the-u-s-navy-steps-up-its-arctic-engagement-sending-ships-to-iceland/?wallit_nosession=1
- Hunter, J. (2020). *F-35s Nest In Big New Alaskan Facility Marking Strategic Shift*. Real Clear Defense. https://www.realcleardefense.com/2020/07/27/f-35s_nest_in_big_new_alaskan_facility_marking_strategic_shift_314642.html
- Insinna, V. (2019). *Watch the skies: How a US base in Greenland tracks ballistic missiles*. Defense News. <https://www.defensenews.com/smr/a-modern-nato/2019/08/05/watch-the-skies-how-a-us-base-in-greenland-tracks-ballistic-missiles/>
- Katakey, R. ve Kennedy, W. (2013). *Russia Lets China Into Arctic Rush as Energy Giants Embrace*. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2013-03-25/russia-cuts-china-into-arctic-oil-rush-as-energy-giants-embrace?leadSource=verify%20wall>
- Keck, Z. (2014). *China and Russia Sign Massive Natural Gas Deal*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2014/05/china-and-russia-sign-massive-natural-gas-deal/>
- Klare, M.T. ve Dispatch, T. (2019). *The Trump administration doesn't want to talk about climate change, but it's already preparing to take advantage of the world climate change is creating*. Insider. <https://www.businessinsider.com/trump-administration-focuses-on-arctic-as-it-ignores-climate-change-2019-9>.
- Klimenko, E. (2014). *Russia's Evolving Arctic Strategy: Drivers, Challenges and New Opportunities*. Stockholm International Peace Research Institute. https://ciaotest.cc.columbia.edu/wps/sipri/0032477/f_0032477_26369.pdf
- Kluge, J. ve Paul, M. (2020). *Russia's Arctic Strategy through 2035*. Stiftung Wissenschaft und Politik. <https://www.swp-berlin.org/10.18449/2020C57/>
- Kobzeva, M. (2020). *Strategic partnership setting for Sino-Russian cooperation in Arctic shipping*. The Polar Journal. <https://doi.org/10.1080/2154896X.2020.1810956>
- Koh, S.L.C. (2020). *China's strategic interest in the Arctic goes beyond economics*. Defense News. <https://www.defensenews.com/opinion/commentary/2020/05/11/chinas-strategic-interest-in-the-arctic-goes-beyond-economics/>
- Konyshev, V. ve Sergunin, A. (2014). *Is Russia a revisionist military power in the Arctic?* Defense & Security Analysis. 30:4. DOI: 10.1080/14751798.2014.948276.
- Konyshev, V. ve Sergunin, A. (2018). *The changing role of military power in the arctic*. The Global Arctic Handbook. DOI: 10.1007/978-3-319-91995-9_11. https://www.researchgate.net/profile/Alexander-Sergunin/publication/328077133_The_changing_role_of_military_power_in_the_arctic/links/5c713357a6fdcc471595a412/The-changing-role-of-military-power-in-the-arctic.pdf
- Kotkin, S. (2009). *The Unbalanced Triangle: What Chinese—Russian Relations Mean for the United States*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/reviews/review-essay/2009-09-01/unbalanced-triangle>
- Lammey, M. (2014). *Design Oversight Leaves \$580 Million Hole in Arctic Yamal LNG Port Project*. The Moscow Times. <https://www.themoscowtimes.com/2014/06/10/design-oversight-leaves-580-million-hole-in-arctic-yamal-lng-port-project-a36343>
- Lamothe, D. (2018). *THE NEW ARCTIC FRONTIER*. Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/graphics/2018/world/arctic-climate-change-military-russia-china/>

- Lanteigne, M. (2008). *China's Maritime Security and the "Malacca Dilemma"*. Asian Security. DOI: 10.1080/14799850802006555.
- Lanteigne, M. (2015). *One of Three Roads: The Role of the Northern Sea Route in Evolving Sino-Russian Strategic Relations*. Norwegian Institute of International Affairs (NUPI). <https://www.jstor.org/stable/resrep07969?seq=1>
- Larin, V. (2019). «Поворот России на Восток»: все о нём слышали, но кто его видел? Ru.valdaiclub.com. <https://ru.valdaiclub.com/a/highlights/vse-o-nyem-slyshali/>
- Marshall, T. (2021). *Coğrafya Mahkumları*. Epsilon.
- McDermott, R. (2021). *Russia's Northern Fleet Upgraded to Military District Status*. The Jamestown Foundation. <https://jamestown.org/program/russias-northern-fleet-upgraded-to-military-district-status/#:~:text=By%3A%20Roger%20McDermott&text=On%20January%201%2C%202021%2C%20Russia's,the%20overall%20system%20of%20MDs>
- Mikulska, A. (2019). *Yamal LNG: Success Has Many Fathers, Indeed*. Kleinman Center for Energy Policy. <https://kleinmanenergy.upenn.edu/news-insights/yamal-lng-success-has-many-fathers-indeed/>
- Moe, A. (2020). *A new Russian policy for the Northern sea route? State interests, key stakeholders and economic opportunities in changing times*. The Polar Journal. 10:2. 209-227. DOI: 10.1080/2154896X.2020.1799611.
- Mundhra, S. (2022). *China's BeiDou, Russia's Glonass Pact On Satellite Navigation Another Booster For Moscow-Beijing Military Ties*. The EurAsian Times. <https://eurasianimes.com/china-russia-cooperation-on-satellite-navigation-systems/?amp> [
- Naval Today. (2018). *USS Harry S. Truman first US carrier to operate in Arctic Circle in 27 years*. Navaltoday.com. <https://www.navaltoday.com/2018/10/19/uss-harry-s-truman-first-us-carrier-to-operate-in-arctic-circle-in-27-years/>
- Navy Times. (2019). *Coast Guard finally gets new polar icebreaker*. Navytimes.com. <https://www.navytimes.com/news/your-navy/2019/02/23/coast-guard-finally-gets-polar-icebreaker/#:~:text=The%20spending%20bill%20includes%20%24655,to%20be%20based%20in%20Alaska>
- Niesner, L. (2023). *Life in Ny-Ålesund, the world's northern-most research station – in pictures*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/gallery/2023/apr/25/ny-alesund-the-worlds-northernmost-research-station-in-pictures-norway-arctic>
- Office of the Secretary of Defense. (2019). *Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2019*. Media.defense.gov. https://media.defense.gov/2019/May/02/2002127082/-1/-1/1/2019_China_Military_Power_Report.pdf
- Osborne, S. (2018). *Russia warns Norway of 'consequences' after it invites in more US Marines*. Independent. <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/russia-norway-us-marines-nato-border-moscow-ukraine-crimea-a8399601.html>
- Pincus, R. (2019). *Rushing Navy Ships into the Arctic for a FONOP is Dangerous*. U.S. Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2019/january/rushing-navy-ships-arctic-fonop-dangerous>
- Reuters. (2019). *Joint Russian and Chinese air patrol heightens tension in Korean peninsula*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2019/jul/24/joint-russian-and-chinese-air-patrol-heightens-tension-in-korean-peninsula>
- Rose, M. (2015). *UPDATE 1-Russia's Yamal LNG in flurry of sale deals ahead of financing*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/novatek-gunvor-lng-idUKL5N0YQ2XQ20150604>
- Rossiyskaya Gazeta. (2009). *Russian Federation's Policy for the Arctic to 2020*. Arctis-search.com. <http://www.arctis-search.com/Russian+Federation+Policy+for+the+Arctic+to+2020>
- Roston, E. ve Migliozi, B. (2017). *How a Melting Arctic Changes Everything Part I: The Bare Arctic*. Bloomberg. https://www.bloomberg.com/graphics/2017-arctic/?in_source=embedded-checkout-banner

- Seattle Times. (2020). *Pompeo Meeting Danish leaders, Likely to Discuss Pipeline*. Seattletimes.com. <https://www.seattletimes.com/nation-world/world/pompeo-meeting-danish-leaders-likely-to-discuss-pipeline/>
- Simpson, J. (2018). *How Greenland could become China's Arctic base*. BBC. <https://www.bbc.com/news/world-europe-46386867>
- Skripnuk, D.F., Ilyushchenko, I.O., Kullik, S. ve Stepanova, M.M. (2020). *Analysis of the Current State of the Northern Sea Route and the Potential Development of the Icebreaker Fleet*. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. https://www.researchgate.net/publication/343637314_Analysis_of_the_current_state_of_the_Northern_Sea_Route_and_the_potential_development_of_the_icebreaker_fleet/fulltext/5f35761b299bf13404bf2e15/Analysis-of-the-current-state-of-the-Northern-Sea-Route-and-the-potential-development-of-the-icebreaker-fleet.pdf
- Snetkov, A. ve Lanteigne, M. (2014). *The Loud Dissenter and its Cautious Partner' – Russia, China, global governance and humanitarian intervention*. International Relations of the Asia-Pacific. <https://doi.org/10.1093/irap/lcu018>
- Soroka, G. (2016). *The Political Economy of Russia's Reimagined Arctic*. Arctic Yearbook. https://arcticyearbook.com/images/yearbook/2016/Scholarly_Papers/14.Soroka.pdf
- Sørensen, C. ve Klimenko, E. (2017). *Emerging Chinese-Russian cooperation in the Arctic: Possibilities and Constraints*. Stockholm International Peace Research Institute. <https://www.sipri.org/sites/default/files/2017-06/emerging-chinese-russian-cooperation-arctic.pdf>
- Standish, R. (2020). *China, Russia Deepen Their Ties Amid Pandemic, Conflicts With The West*. RadioFreeEurope RadioLiberty. <https://www.rferl.org/a/china-russia-deepen-their-ties-amid-pandemic-conflicts-with-west/30814684.html>
- Stephenson, S.R. (2019). *Engaging with Greenland*. The RAND Corporation. <https://www.rand.org/blog/2019/09/engaging-with-greenland.html>
- Stronski, P. ve Kier, G. (2021). *A Fresh Start on U.S. Arctic Policy Under Biden*. Carnegie Moscow. <https://carnegiemoscow.org/commentary/84543>
- Stronski, P. ve Ng, N. (2018). *Russian Far East, and the Arctic*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/2018/02/28/cooperation-and-competition-russia-and-china-in-central-asia-russian-far-east-and-arctic-pub-75673>
- Sun, Y. (2020). *Why China's Interests in the Arctic are Constrained?* The Wire. <https://www.stimson.org/wp-content/uploads/2020/06/Why-China%E2%80%99s-Interests-in-the-Arctic-are-Constrained-The-Wire-China.pdf>
- TASS. (2020). *Putin signs decree to transform Northern Fleet into military district*. Tass.com. <https://tass.com/defense/1238053>
- The Moscow Times. (2014). *Novatek and China's CNPC Sign LNG Supply Deal*. Themoscwotimes.com. <https://www.themoscowtimes.com/2014/05/20/novatek-and-chinas-cnpc-sign-lng-supply-deal-a35585>
- The Pentagon. (2019). *Report to Congress: Department of Defense Arctic Strategy*. Department of Defense. <https://media.defense.gov/2019/Jun/06/2002141657/-1/-1/1/2019-DOD-ARCTIC-STRATEGY.PDF>
- Trenin, D. ve Baev, P.K. (2010). *The Arctic: A View From Moscow*. Carnegie Endowment for International Peace. https://carnegieendowment.org/files/arctic_cooperation.pdf
- Turkish Maritime. (2019). *Russia Eyes Annual Traffic of 80 Mn Tons via NSR by 2024*. Turkishmaritime.com. <http://www.turkishmaritime.com.tr/russia-eyes-annual-traffic-of-80-mn-tons-via-nsr-by-2024-35529h.htm>
- United States Army. (2021). *Regaining Arctic Dominance: The U.S. Army in the Arctic*. Department of the Army. https://www.army.mil/e2/downloads/rv7/about/2021_army_arctic_strategy.pdf
- United States Coast Guard. (2019). *Arctic Strategic Outlook*. Uscg.mil. <https://www.uscg.mil/arctic/>

- U.S. Embassy Norway. (2020). *U.S., U.K. SHIPS OPERATE IN THE BARENTS SEA*. U.S. Embassy in Norway. <https://no.usembassy.gov/u-s-u-k-ships-operate-in-the-barents-sea/>
- U.S. Government of Publishing Office. (2020). *The Northern Border: Homeland Security Priorities in The Arctic, Part II*. Govinfo.gov. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/CHRG-116hhrg41304/html/CHRG-116hhrg41304.htm>
- Voronov, K. (2018). *Арктическая политика: ЕС, Китай, Россия и Арктика: стратегические императивы*. Российский совет по международным делам (РСМД). <https://russiancouncil.ru/blogs/arctic/es-kitay-rossiya-i-arktika-strategicheskie-imperativy/>
- Weltz, R. (2019). *US Policy Towards the Arctic: Adapting to a Changing Environment*. <https://icds.ee/en/us-policy-towards-the-arctic-adapting-to-a-changing-environment/>
- Wilson Center. (2019). *The Arctic in a Post-Election World*. <https://www.wilsoncenter.org/event/arctic-post-election-world>].
- Ying, F. (2016). *How China Sees Russia*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2015-12-14/how-china-sees-russia>